

A tökéletes telepítés - avagy hogyan is kell jól csinálni?

„Cipőt a cipőboltból!” - Ismerős ez a frappáns reklámszöveg?

A telepítések alapszabálya is pofonegyszerű: **Programokat a Program Files mappába.** Mára készen is lennének...

Ez persze ennyire nem egyszerű, hiszen ha az lenne, most nem lennének itt.

Minden program, amit telepítéssel lehet működés-készre varázsolni, általában a Program Files mappába települ, ami a tökéletes hely egy program számára.

De nem minden program ilyen okos. Nem minden programtervező volt olyan előrelátó, hogy úgy írja meg a programját, hogy az ilyen formán is felhasználó barát legyen.

Csak egy valamiben bízhatasz, mikor programokat telepítesz, és ez nem más mint a szemed! **Csak a szemednek higgy, ne az ábrándjaidnak! Soha ne bízz abban, hogy jól van megírva egy program telepítő része.** Indulj ki abból, hogy tuti rossz!

Kezdjük ott, hogy a telepítő fájlok annyi féle képpen néznek ki, mint ahány csillag van az égen. Van olyan, ami .exe kiterjesztésű, van olyan, ami tömörítve van, van olyan, ami nem is annak néz ki, és még sorolhatnám.

A telepítő fájlok sokfélesége a háttérben lezajló folyamatok sokféleségére utal. Végül is a használat szempontjából lényegtelen információt hordoznak, de ha jól akarod csinálni, efféle alapismeretekkel is tisztában kell lenned.

A telepítés menete

Amikor telepítésbe fogsz, az általában úgy szokott kezdődni, hogy rákattintasz a telepítő fájlra, vagy entert nyomsz rajta. Ekkor megjelenik egy telepítő ablak, ami, ha jól van elkészítve, tulajdonképpen csak egy nyugtázássorozatot kíván tőled. "OK", "Következő", "Tovább", "Vissza", "Mégsem", "Befejezés". Ezek a leggyakoribb gombok, illetve ezek idegen nyelvű veziói.

A telepítés úgy zajlik, hogy a telepítő fájlba kódolt fájlok kicsomagolódnak, beépülnek a megfelelő helyre, és szinte felépítik a programot. Eleve a telepítő fájl ezek szerint egy tömörítési eljárás tulajdonképpen. (Ezért jelentenek fokozott kockázatot a vírusvédelem területén, mert beléjük lehet rejteni nem kívánt programokat is.)

A jól megtervezett telepítési folyamatot bármikor megszakíthatod, illetve az egyes lépések elfogadása után visszaléphetesz az előző "állásra", ha valamit meg szeretnél változtatni.

Első és legfontosabb, hogy a Program Files mappába kell telepíteni. Azért is, mert a

Windows a programok eltávolítását csak akkor teszi lehetővé központilag (ahonnan a felesleges programokat törlöd/törölted, a Gyorsítósáv 4. trükkjénél).

Ha máshová telepíted, lehet, hogy az életben nem fogod tudni eltávolítani, mert uninstall parancsot nem mellékelnek hozzá (ez gyakrabban előfordul, mint gondolnád), a Windows meg nem tud vele mit kezdeni.

Soha ne engedd, hogy egy program a Windows mappába, vagy a C:/ meghajtód gyökerébe települjön (gyökér=főkönyvtár, vagyis az a hely a merevlemezen, amikor egyetlen mappába sem vagy belépve, csak a C: vagy D: meghajtón "állsz".)

Mostanában divat úgy megfertőzni kéretlen reklámprogramokkal a gépeket, hogy elindul egy automatikusan települő valami, és egyszerűen nincs más választási lehetőség, csak az Elfogadom gombra kattintás. Se bezárás gomb, se nem gomb, se mégse gomb. Ha pedig rákattintasz az Elfogadás gombra, akkor "kampec", küzdhetsz majd a program eltávolításával, mert valahogy megszabadulni tőle, kicsit macerásabb, mint telepíteni. Ezek az úgynevezett kéretlen reklámprogramok, na ezeknél odafigyelt az alkotójuk, hogy úgy települjenek, mint a kisangyal!

Normál program telepítésénél minden egyes lépésénél figyelj oda! Ne csak reflexből kattintgass a „Next”, vagy a „Folytatás” gombra, hanem nézd is meg, hogy az adott lépésen belül éppen mit csinálsz.

Ha bizonytalan vagy, akkor lépj vissza egyet, vagy akár többet is. Nem szégyen újra kezdeni!

Mindig azt szoktam javasolni, hogy ne pakold tele ikonokkal az Asztalt.

Telepítésnél szinte minden program felajánlja a következőket:

- **Automatikus indulás a Windows minden egyes indításakor.** Ez borzasztó kényelmes megoldásnak tűnik, de csak és kizárólag egy fajta programcsaládnál engedd ezt meg: a védelmi szoftvereknél. Vírusirtó, linkfigyelő, alkalmazásfigyelő, satöbbi. Minden más szoftver csak fölöslegesen indul el, a végletekig le tudják ezek lassítani a rendszert! A végletekig!
- **Parancsikon készítése az Asztalra:** persze, kényelmes, de megterhelő a gép számára. Maximum 10 ikonod legyen kinn az asztalon, de ezeket is figyeld, hogy használod-e egyáltalán... Természetesen valahonnan el kell indítani egy programot, ezért:
- **Gyorsindító ikon készítése a tálcára:** na, ez már barátságosabb megoldás az asztali ikonnál, viszont ezzel sem szabad túlzásba esni. (Nem rég tetted rendbe ezt a részt, ugye emlékszel?)

Ha nem tudsz angolul, és éppen azon a nyelven nyílt meg a telepítő ablak, akkor válaszd az alapértelmezett, már kijelölt funkciókat. De ilyenkor is mindig figyelj arra, hogy a Program Files mappába telepíts.

Aranyszabály, hogy telepítés után **ne mozdasd át** a program mappáját. Tudom, alapvető dolognak tűnik, mégis elkövetik jó páran ezt a hibát. (Egyszer régen még én is elkövettem, de úgy, hogy az egész operációs rendszerem lehalt tőle, gondolhatod, hogy azóta odafigyelek:))

Létezik a programok telepítésénél egy új fogalom, a Crack-elés. Ez tulajdonképpen

törést jelent, így a fizetős, eredeti programok végül is ingyen használhatóak.

A crack-elés az eredeti, jogtisztá indító fájl, feltört (crackelt) fájlal való felülíratását jelenti. Nem tudom, kell-e hangsúlyoznom, hogy ez mennyire veszélyes üzem. (Ráadásul sok programnál nem is működik, mert egyéb védelmekkel is ellátták a szoftvereket.) Ha mégis ilyesmire kell "vetemedned" (én nem ítélekem, csak Téged szeretnék óvni), akkor borzasztóan figyelj oda arra, hogy a crack-fájl beszerzésekor, letöltésekor **NE FERTŐZŐDJ MEG VÍRUSSEL!**

A **Program Files** mappát átláthatóvá teheted, ha az egyazon szoftvergyártó termékeit egy főmappába telepíted. Nem kötelező, de optikailag másképp fest, hogy úgy mondjam, profibb! (A **Program Files** mappát megtalálod rögtön a **Document and Settings** mappa mellett.)

Meg ne feledkezzünk a már fölöslegessé vált programok eltávolításáról!

Ha valamit installálni kellett, akkor az egészen biztos, hogy eltávolításhoz uninstallálni kell!

Nem elég a programokat csak törölni, mert bizonyos programmaradványok így benne maradhatnak a rendszerben, ami azt fogja eredményezni, hogy például egy hasonló funkciójú programot majd nem enged telepíteni a Windows, mert azt hiszi, hogy már van egy olyan a programok között. (Például cd író program, netán egy vírusirtó.)

A profi szoftverek, amiket eleve könnyen, felhasználó barát módon lehetett installálni, azokat valószínűleg könnyű lesz uninstallálni is. Ezt megteheted úgy is, hogy a Start menü>> Programok részben kikeresed az eltávolítandó program mappáját, ráállsz az egérrel, ami által kinyílik a mappa.

Ha találsz Uninstall sort, akkor innen is könnyedén elindíthatod az eltávolítást.

Ha nem találsz ilyet, akkor a negyedik trükkben ismertetett módon lehet eltávolítani a programot: Vezérlőpult>>Programok telepítése és törlése.

Mi van olyankor, ha letörölsz valamit, amit nem kellett volna?

Ez bármikor, bárkivel előfordulhat. Egy félrekattintás, egy félreértelmezés, egy félreolvasás, bármikor eredményezheti azt, hogy letörölsz véletlenül olyan programot, amit nem kellett volna.

A megoldás az újratelepítés.

Én minden általam használt program telepítő fájlját megőrzöm. Mindegyiket egy "Telepítés" mappában tárolom, így bármikor van rá szükségem, azonnal megtalálom. A telepítő fájlokat is érdemes frissen tartani természetesen, de néha jobb egy régebbi verzió, mint a semmi. (Például próbaverziós vírusirtókból jó néhányat őrizgetek, szinte az összes nagynevű típus telepítőfájlja megvan. Ugyanez vonatkozik a képnézegető programokra, a böngészőkre, a médialejátszókra, stb.)

Ugyanígy megőrzöm egy kupacban minden hardverem telepítő lemezét. Ezeket erősen javasolt sokáig tárolni, mert bármikor jól jöhetnek. Pl. komplexebb egérhez, billentyűzethez, videokártyához, hangkártyához, nyomtatóhoz, webkamerához, stb.

Így bármit uninstallálok, ami később kellhet, akármikor újra tudom telepíteni. Ezért is fontos jól eltávolítani a programot, hogy később újra tud telepíteni.

Mi a helyzet, ha olyan programot tüntetsz el, amihez nincs telepítő fájlod vagy lemezed?

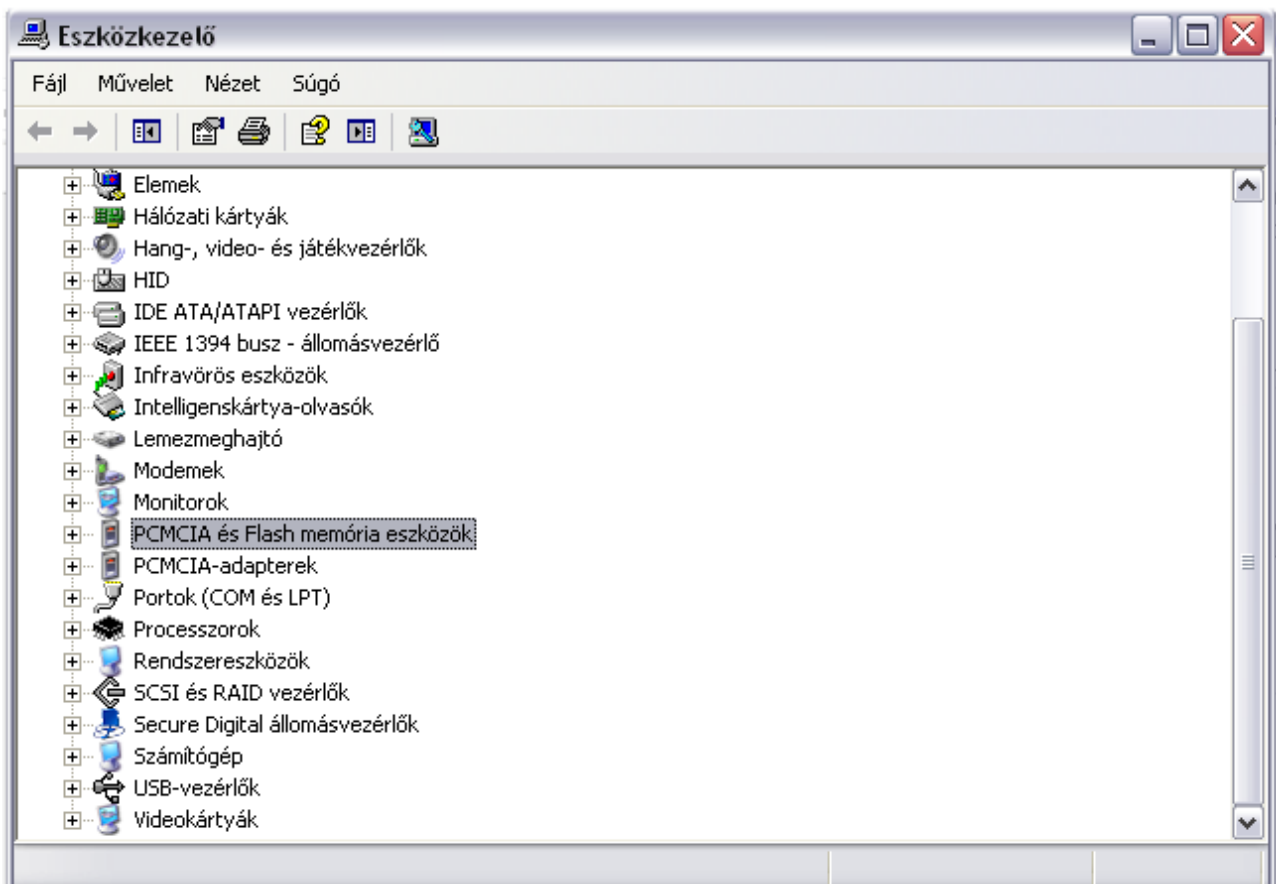
Ilyenkor irány a net!

A Google Neked is a legjobb barátod, így aztán ne legyél szégyenlős, tessék megkérdezni!

Például észreveszed, hogy nem működik a hangkártyád, mert véletlenül letörölted az illesztőprogramját.

Bármikor van efféle problémád, két módon járhatsz el: Az egyik az, hogy a Vezérlőpult>> Rendszer>> Hardver fülre kattintás után megjelenő párbeszédpanel felső harmadában keresed az Eszközkezelő gombot.

Rákattintasz, és meglátod azt az ablakot, amelyikre általánosságban igaz az, hogy ebben sosem akarsz sárga és piros színeket látni:

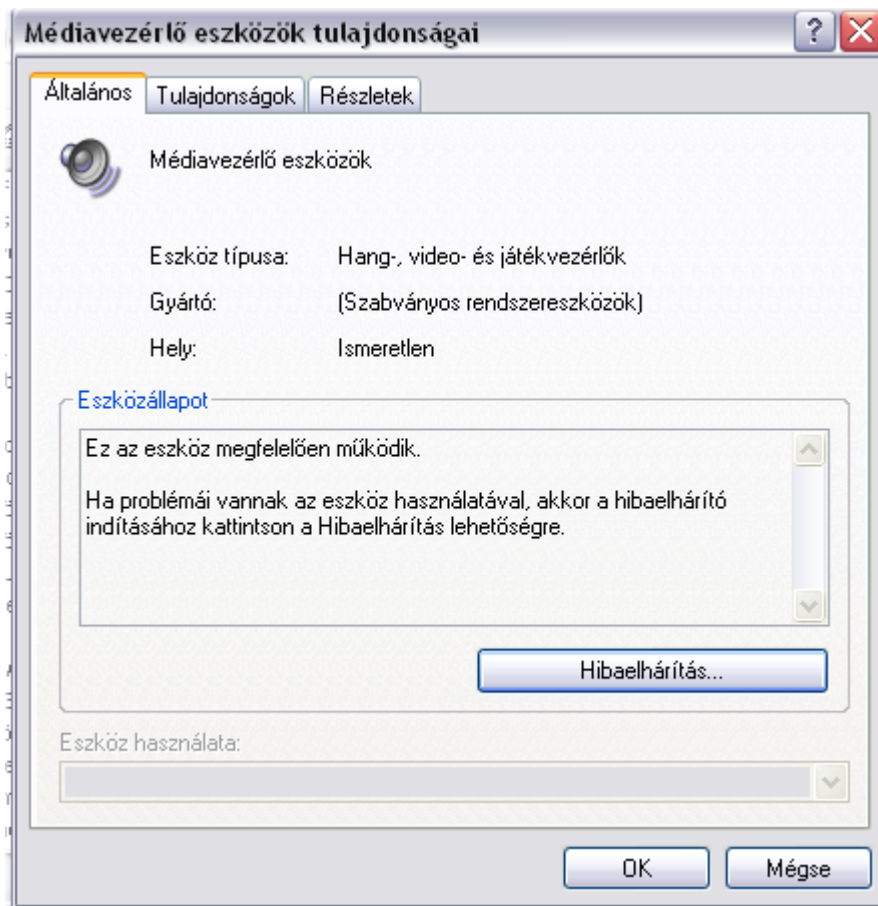
Itt látod a gépedben létező összes kézzel fogható és nem fogható eszközöd listáját.

Ha problémás valamelyik eszközöd, például a hangkártyád illesztőprogramja eltűnik, akkor a Hang-, video- és játékvezérlők sornál vagy sárga kérdőjelet, vagy piros felkiáltójelet láatsz. (Ha piros felkiáltójelet láatsz, akkor biztosan az illesztőprogram hiányzik.)

Kattints rá a Hang, videó eszközök sorára! Ekkor még részletesebben kilistázza az eszközöket: Ilyen-olyan kodekek, audio eszközök, stb.

Ha problémás valamelyik, akkor ott lesz a sárga vagy piros jelzés.

Képzeld el, hogy valamelyik eszköz hibás, kattints rá valamelyik sorra.

Ha az eszközöd hibásan működik, akkor itt rövid leírást találsz róla. Látod, a Hibaelhárítás gombot? Arra kell kattintanod, hogy a Windows segítsen megoldani a problémát. Illesztőprogramok eltűnése esetén ez az elsődleges lépés, ami segíteni tud a probléma megoldásában.

Ha ez nem működik, akkor irány a gyártó honlapja!

Ehhez a megoldáshoz szükséges lesz a hibásan működő eszközöd pontos típusára és a gyártó nevére. A gyártó honlapján kell keresned a hiányzó illesztőprogramot, le kell töltened és futtatnod, telepítened kell.

És kész.

Egy valamit most előrebecsátok: **soha nem leszel profi telepítő mindaddig, míg szembe nem találsz magad egy-két megoldhatatlannak tűnő problémával: eltűnt programok, hibás telepítési folyamat, megsérült programok, nem működő eszközök.**

A számítástechnikában a legintenzívebb fejlődési motivációt a problémák szolgáltatják. Ha alapvetően pozitívan állsz hozzá az élethez, akkor minden problémában azonnal látod a fejlődési lehetőséget. Ha nem vagy alapvetően pozitív beállítottságú, akkor majd utólag adsz nekem igazat, néhány megoldott probléma után! :)

A problémamegoldás nem más, mint rutin, de erről majd máskor, máshol még beszélünk:)

Vidi Rita

www.viruskommando.hu